

FORDÍTÓ ÉS TOLMÁCS MESTERKÉPZÉSI SZAK

A szakot gondozó intézet:

Fordító- és Tolmácsképző Tanszék

A DIPLOMAMUNKÁVAL ÉS A SZAKZÁRÓVIZSGÁVAL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK

Diplomamunka

Formai követelmények:

A diplomamunkát (minimum 40 oldal terjedelemben) folyamatosan számozott oldalakkal és tartalomjegyzékkel ellátva kell beadni, a borító és a címoldal szövegét az ELTE BTK központi szabályozásának megfelelően kell elkészíteni.

A dolgozatot elektronikus formában kell elkészíteni, és elektronikusan (PDF, vagy Word formátumban) kell felölteni a Neptun tanulmányi rendszerbe. A szakdolgozat-leadás során egyetlen dokumentum feltöltésére van lehetőség a mellékletekkel együtt.

A hallgatónak feltöltés során nyilatkozni kell a Neptunban, hogy a munka saját szellemi terméke (Kérjük, hogy figyelje az Egyetem plágium-ellenőrzésre vonatkozó szabályozását!)

2021-től minden hallgató csak témavezetői támogatással adhatja le dolgozatát.

Tartalmi követelmények:

Fordítói specializáció:

Diplomafordítás: 30 000 leütés terjedelmű öt évesnél nem régebbi szakszöveg fordítása első idegen nyelvről magyarra. (szakszöveg = szakember által írt szakmai közönségnek szóló szöveg). A dolgozat részei:

- (1) a fordítandó szöveg jellemzése,
- (2) az eredeti szöveg,
- (3) a fordítás,
- (4) a fordító kommentárjai a célnyelven,
- (5) terminusjegyzék,
- (6) források, szótárak, párhuzamos szövegek és egyéb felhasznált segédanyagok felsorolása,
- (7) összefoglalás.

Nyelvi mérnök specializáció:

-Egy 30 000 leütés terjedelmű szöveg gépi fordítóval készített BA fordításának

-utószerkesztése, technikai szerkesztése részletes kommentárral.

- (1) a fordítandó szöveg jellemzése, a fordítómotor és nyelvtechnológiai eszközök választásának indoklása,

- (2) az eredeti szöveg,

- (3) a gépi fordítás utószerkesztése korrektúrával,

- (4) a végleges, letisztázott szöveg,

- (5) a fordító kommentárja a célnyelven,

<p>(6) terminusjegyzék,</p> <p>(7) források, szótárak, párhuzamos szövegek és egyéb felhasznált segédanyagok felsorolása,</p> <p>(8) összefoglalás</p> <p>Tolmács specializáció: Egy tolmácsolási esemény feldolgozása, és az esemény kétnyelvű terminológiájának elkészítése. A dolgozat részei:</p> <p>(1) a tolmácsolási esemény leírása,</p> <p>(2) a témával kapcsolatos (meglévő) nyelvi segédeszközök ismertetése,</p> <p>(3) a témával kapcsolatos párhuzamos szövegek gyűjteménye két vagy három nyelven,</p> <p>(4) a témával kapcsolatos saját szótár, azaz két- vagy háromnyelvű terminológiai szótár készítése az előzetes információk és a párhuzamos szövegek alapján,</p> <p>(5) összefoglalás.</p>
<p>Értékelés: A diplomamunka értékelése ötfokú skálán történik: 1 (elégtelen), 2 (elégséges), 3 (közepes), 4 (jó), 5 (jeles).</p>
<p><i>MA szakzárás követelményei</i></p>
<p>A szakzáróvizsgára bocsátás feltétele az elfogadott diplomamunka, az előírt tanegységek elvégzése és a kötelező kreditmennyiség megszerzése.</p> <p>A szakzáróvizsga menete:</p> <p>Fordítói specializáció: A szakzáróvizsga két fázisból áll: (1) a diplomamunka megvédése, kérdések a diplomamunkában felmerült problémákkal kapcsolatban, (2) magyar nyelvhelyességi tétel.</p> <p>Nyelvi mérnök specializáció: A szakzáróvizsga három fázisból áll: (1) a diplomamunka megvédése, kérdések a diplomamunkában felmerült problémákkal kapcsolatban, (2) magyar nyelvhelyességi tétel, (3) fordítástechnológiai tétel</p> <p>Tolmács specializáció: A szakzáróvizsga négy fázisból áll: nagyszakaszos (ötperces) konsekutív tolmácsolás (1) első idegen nyelvről magyarra, (2) magyarról első idegen nyelvre, (3) második idegen nyelvről magyarra. (4) a diplomamunka megvédése, kérdések a diplomamunkában felmerült problémákkal kapcsolatban.</p>
<p>A szakzáróvizsga értékelése:</p> <p>Fordítói specializáció: Az értékelés a diplomamunka osztályzata és szakzáróvizsga két fázisára kapott osztályzat alapján történik.</p> <p>Nyelvi mérnök specializáció: Az értékelés a diplomamunka osztályzata és szakzáróvizsga három fázisára kapott osztályzat alapján történik.</p> <p>Tolmács specializáció: Az értékelés a diplomamunka osztályzata és a szakzáróvizsga négy fázisára kapott osztályzat alapján történik.</p>
<p>További információk a szakzáráshoz: tételsorok, szakirodalom a felkészüléshez (szakirányonként):</p>

A) Fordítói specializáció:

A fordítás magyar nyelvhelyességi kérdései

Tételsor:

(Megjegyzés: a témákat saját fordításokból vett példákkal kell illusztrálni. A példatár tartalmazza a forrásnyelvi szöveget, majd a célnyelvi változatot szerkesztés előtt és szerkesztés után)

1. A mondat főnévi részével kapcsolatos problémák
2. A mondat igei részével kapcsolatos problémák
3. Névmás
4. Névelő
5. Névtutók
6. Melléknévi igenév
7. Egyeztetés
8. Szórendi kérdések
9. Köötőszó, utalószó
10. Pályamódosítás

Szakirodalom:

A szakirodalom minden évben változik, az aktuális szakirodalom a tanszéki hirdetőtáblán található.

B) Tolmács specializáció:

Tételsor:

1. A MUNKA VILÁGA

Munka, munkanélküliség, karrier és család,
Munkahelyi stressz, munkahelyi ártalmak
A munka szabad áramlása az EU-ban

2. DEMOGRÁFIAI KIHÍVÁSOK A XXI. SZÁZADBAN

Öregedő társadalmak- fenntartható nyugdíjrendszerek?
A francia családpolitika sikerének titka.

3. BEVÁNDORLÁS, MENEKÜLTÜGY, KISEBBSÉGPOLITIKA

A menekültügy kezelése az „arab tavasz” után
Roma integrációs stratégia – a magyar EU-elnökség egyik prioritása

4. IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Igazságügyi együttműködés az EU-ban (Schengen, Eurojust, stb.)
A személyek szabad áramlása - harc a szervezett bűnözés ellen

5. TURIZMUS

Új termékek a turisztikai iparágban – ökoturizmus, falusi turizmus, egészségturizmus, stb.
Magyarország thermál-nagyhatalom?
A gazdasági válság hatása a turizmus fejlődésére

6. ENERGIAIPAR

Energia Stratégia 2020 : új fejezet az európai energiaügyi politikában
Az energiafüggetlenség csökkentését célzó projektek Európában
(Nabucco, Déli áramlat, a közép-európai országok együttműködése, stb.)
Alternatív energiaforrások

Szakirodalom:

Economist, Times, Der Spiegel, Le Monde, Le Figaro, L'Express, Les Échos, Toute l'Europe, Euractiv, az EU-intézmények honlapja és számos internetes portál.

A) Nyelvi mérnök specializáció:

A fordítás magyar nyelvhelyességi kérdései

Tételsor:

(Megjegyzés: a témákat saját fordításokból vett példákkal kell illusztrálni. A példatár tartalmazza a forrásnyelvi szöveget, majd a célnyelvi változatot szerkesztés előtt és szerkesztés után)

1. A mondat főnévi részével kapcsolatos problémák
2. A mondat igei részével kapcsolatos problémák
3. Névmás
4. Névelő
5. Névvutók
6. Melléknévi igenév
7. Egyeztetés
8. Szórendi kérdések
9. Köötőszó, utalószó
10. Pályamódosítás

Szakirodalom:

A szakirodalom minden évben változik, az aktuális szakirodalom a tanszéki hirdetőtáblán található.

Fordítástechnológia

Tételsor:

1. A nyelvtechnológia/fordítástechnológia meghatározása, alapfogalmai
2. Fordítói kompetencia modellek, új kompetenciák
3. A fordítástechnológus feladatai, a fordító jólléte és jövője
4. A számítógéppel támogatott fordítás (CAT), definíció, eszközök, előnyök és hátrányok
5. A gépi fordítás története (MT), típusai, működése
6. A neurális gépi fordítás (NMT) alapelvei, a munkafolyamatok jellemzői
7. Az utószerkesztés (PE) és az utószerkesztő jellemzői
8. Kockázatok és etikai kérdések a fordítástechnológiában
9. Szabadon választott fordítástechnológiai tanulmány ismertetése

Kötelező szakirodalom:

EMT, Expert Group. 2009. Competences for professional translators, experts in multilingual and multimedia communication.

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/emt_competences_translators_en.pdf

EMT, Toudic, Daniel and Alexandra Krause (eds) (2017). European Master's in Translation Competence Framework 2017.

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/emt_competence_fw_2017_en_web.pdf

- Eszenyi, R. (2022). Egy fordítás evolúciója: neurális gépi fordítások minőségének longitudinális vizsgálata. In: Szoták, Sz., Lehocki-Samardžić, A. (szerk.) Nyelvi közvetítés a Kárpát-medencében a pandémia idején. Kommunikáció és nyelv 4. Osijek, Horvátország: Glotta Nyelvi Intézet, 86-94.
- Eszenyi, R. (előkészületben/kézirat) Humán fordító és gépi fordítás 8 leckében. Változások a 21. századi nyelvi közvetítő szerepében. Eötvös Kiadó, Budapest.
- Horváth I. (szerk.) (2015). A modern fordító és tolmács. Budapest: Eötvös Kiadó.
- Nitzke, Jean, Silvia Hansen-Schirra & Carmen Canfora. (2019) Risk management and post-editing competence. *The Journal of Specialised Translation* 31. 239– 259.
- Nitzke, Jean & Hansen-Schirra, Silvia. (2021) A short guide to post-editing. (Translation and Multilingual Natural Language Processing 16). Berlin: Language Science Press.
- PACTE (2003). “Building a Translation Competence Model”. In: Alves, F. (ed.) *Triangulating Translation: Perspectives in Process Oriented Research*, Amsterdam: John Benjamins.
- Prószerky, G. (2021). A gépi fordítás hetvenéves története. In: Dodé, Réka; Ludányi, Zsófia (szerk.) *A korpusznyelvésztől a neurális hálókig : Köszöntő kötet Váradi Tamás 70. születésnapjára*. Budapest, Magyarország : Nyelvtudományi Kutatóközpont, 141-156.
- Szlávik, Sz. (2022). A gépi fordításhoz kötődő alapvető terminusok, definíciók és a közöttük lévő ellentmondások. *Fordítástudomány*, 24/1. 87-103.
- Szlávik, Sz. (2023). Az utószerkesztési kompetencia (PE) fejlesztésének lehetőségei. *Modern Nyelvoktatás*, 29/1–2, 35–48. <https://doi.org/10.51139/monye.2023.1-2.35.48>
- Veresné Valentinyi, K. (2022). A gépi fordítás kihívásai a szakfordítóképzésben. *Porta Lingua*. 1. sz. 69-80.
- Yang, Z. G. (2021). A gépi fordítás és a neurális gépi fordítás. *Modern Nyelvoktatás*, 24(2-3), 129–139. Elérés: <https://ojs.elte.hu/modernnyelvok/article/view/1625>

Ajánlott irodalom

- Bahdanau, D., Cho, K. H., & Bengio, Y. (2015). *Neural machine translation by jointly learning to align and translate*. Paper presented at 3rd International Conference on Learning Representations, ICLR 2015, San Diego, United States.
- Heltai, P. (2014). Mi az, amit a gép nem tud fordítani? In: Fata, I., Veresné Valentinyi, K. (szerk.) *Tanulmányok a szakfordítás és a fordítóképzés aktuális témáiról*. Szaknyelv és szakfordítás. Szent István Egyetem, Gödöllő, 7-29.
- Eszenyi, Réka, Dóczi, Brigitta. (2020) Rage against the machine – will post-editing assignments outnumber translations in the future? In: Rita Besznyák, Csilla Szabó and Márta Fischer (eds.) *Fit-for-Market Translator and Interpreter Training in the Digital Age*. Vernon Press, 119-134.
- Kóbor, M. (2023). Gépi fordítás (nem csak) a fordítóképzésben. Módszertani adalék a tudatos MT-használat oktatásához. *Modern Nyelvoktatás*, 2023/1-2, 7-23.
- Ugrin, Zsuzsanna. (2022). A számítógéppel támogatott fordítás szövegszintű jellemzői a fordításpedagógia szemszögéből. DOKTORI DISSZERTÁCIÓ, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Fordítástudományi Doktori Program.

Az oklevél minősítése:

Az oklevél minősítését a diplomamunkára kapott és a szakzáróvizsgán megszerzett érdemjegyek

számtani átlaga adja, egész számra kerekítve a HKR 84§ (6) szerint:

- kiváló, ha az átlag 5,00,
- jeles, ha az átlag: 4,51-4,99,
- jó, ha az átlag 3,51-4,50,
- közepes, ha az átlag 2,51-3,50,
- elégséges, ha az átlag 2,00-2,50.